

Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 2 kap. 14 a § och 45 kap. strafflagen och till vissa lagar som har samband med den

Till 1999 års riksdag har överlämnats regeringens proposition nr 17/1999 rd med förslag till lag om ändring av 2 kap. 14 a § och 45 kap. strafflagen och till vissa lagar

som har samband med den. Nu församlade riksmöte, som i ärendet mottagit lagutskottets betänkande nr 5/2000 rd, har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av 2 kap. 14 a § och 45 kap. strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 45 kap., sådant det lyder i lag 321/1983, jämte ändringar och
fogas till 2 kap. 14 a §, sådan den lyder i lag 578/1995, ett nytt 2 mom. som följer:

2 kap.

Om straffen

14 a §

— — — — —
Ingen kan dock dömas att förlora den lägsta militära graden.

45 kap.

Om militära brott

Tjänstgöringsbrott

1 §

Tjänstgöringsbrott

En krigsman som bryter mot eller underlåter att fullgöra en skyldighet som hör till tjänstgöringen eller bryter mot eller underlåter att iakttä en genom reglemente eller på något annat sätt utfärdad bestämmelse som gäller tjänstgöring eller militär ordning skall, om straff för gärningen inte särskilt bestäms i 40 kap. 1—3 eller 5 § eller i detta kapitel,

för tjänstgöringsbrott dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

För tjänstgöringsbrott döms också en krigsman som

1) i ett tjänsteuppdrag är till den grad påverkad av alkohol eller annat rusmedel att tjänstgöringsförmågan är nedsatt, eller

2) för att skaffa sig befrielse eller permission från eller annan lättnad i tjänstgöringen tillfogar sig skada, skadar sin hälsa eller gör försök därtill eller som i denna avsikt lämnar osann uppgift.

2 §

Grovt tjänstgöringsbrott

Om vid tjänstgöringsbrott

1) eftersträvas avsevärd vinning,
2) syftet är att åstadkomma avsevärd eller synnerligen kännbar skada eller

3) brottet har begåtts vid fullgörandet av ett synnerligen ansvarsfullt uppdrag och tjänstgöringsbrottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för grovt tjänstgöringsbrott dömas till fängelse i högst fyra år.

3 §

Lindrigt tjänstgöringsbrott

Om tjänstgöringsbrottet, med hänsyn till tjänsteuppdragets art eller andra omständigheter, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *lindrigt tjänstgöringsbrott* dömas till disciplinstraff.

4 §

Tjänstgöringsbrott av oaksamhet

Om ett tjänstgöringsbrott som avses i 1 § 1 mom. har begåtts av oaksamhet, skall gärningsmannen för *tjänstgöringsbrott av oaksamhet* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

Vaktjänstbrott

5 §

Vaktjänstbrott

En krigsman i vakt- eller jourtjänst, som olovligen överger sin post eller sitt jourtjänstuppdrag, eller en krigsman som inte på utsatt tid finner sig till nämnda uppdrag eller som annars underlåter att iakta eller bryter mot bestämmelserna om vakt- och jourtjänstgöring, skall för *vaktjänstbrott* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

6 §

Grovt vaktjänstbrott

Om vid vaktjänstbrottet orsakas avsevärd eller synnerligen kännbar skada eller risk för sådan skada och om vaktjänstbrottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt vaktjänstbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

7 §

Lindrigt vaktjänstbrott

Om vaktjänstbrottet, med hänsyn till vakt- eller jourtjänstuppdragets art eller övriga omständigheter, bedömt som en helhet är

ringa, skall gärningsmannen för *lindrigt vaktjänstbrott* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst sex månader.

8 §

Vaktjänstbrott av oaksamhet

Om vaktjänstbrottet har begåtts av oaksamhet, skall gärningsmannen för *vaktjänstbrott av oaksamhet* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

Frånvarobrott

9 §

Olovlig frånvaro

En krigsman som orätmätigt avlägsnar sig från den trupp eller det ställe där krigsmannen skall tjänstgöra eller som underlåter att infinna sig där på utsatt tid, skall för *olovlig frånvaro* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst sex månader.

10 §

Rymning

En krigsman som har fortsatt sin frånvaro som avses i 9 § i minst fem dygn så att frånvaron har medfört eller kunnat medföra väsentligt avbrott i krigsmannens utbildning eller annars väsentlig olägenhet för tjänstgöringen, skall för *rymning* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

Lydnadsbrott

11 §

Våldsamt motstånd mot förman

En krigsman som med våld eller hot om våld motsätter sig fullgörandet av en befallning vilken givits i tjänsten av en förman eller av en krigsman i vaktjänst, i jourtjänst eller i ordningspatrull- eller polisuppdrag eller som på ovan nämnt sätt tvingar eller försöker tvinga förmannen eller denna krigsman att göra eller underlåta något, eller som annars brukar våld mot en ovan avsedd person som är i tjänstgöring eller med anled-

ning av en tjänsteåtgärd som personen i fråga vidtar, skall för *våldsamt motstånd mot förman* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

12 §

Grovt våldsamt motstånd mot förman

Om vid våldsamt motstånd mot förman

1) används skjut- eller eggvapen eller något annat jämförbart livsfarligt hjälpmedel eller

2) brottet begås i samråd med en annan krigsman

och det våldsamma motståndet mot förman även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt våldsamt motstånd mot förman* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

13 §

Hindrande av förman

En krigsman som utan att använda våld eller hot om våld orättmätigt hindrar eller försöker hindra en förman eller en krigsman i vaktjänst, i jourtjänst eller i ordningspatrull- eller polisuppdrag från att fullgöra en tjänsteåtgärd eller försvåra den, skall för *hindrande av förman* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst tre månader.

14 §

Tredska

En krigsman som vägrar åtlyda en befallning som i tjänsten givits krigsmannen av en förman eller av en krigsman i vaktjänst, jourtjänst eller ordningspatrull- eller polisuppdrag eller som uppsåtligen underlåter att åtlyda befallningen eller dröjer härmed, skall för *tredska* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

15 §

Gemensam tredska

Om krigsmän, efter att i samråd ha överenskommit därom, begår ett sådant brott som avses i 14 §, skall var och en av gärningsmännen för *gemensam tredska* dömas

till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

Förmansbrott

16 §

Missbruk av förmansställning

En förman som

1) genom missbruk av sin befälsrätt åsamkar en underordnad sådana lidanden eller sådana risker för den underordnades hälsa som inte är nödvändiga med hänsyn till tjänstgöringen eller som behandlar en underordnad på ett förödmjukande sätt eller

2) i egenskap av disciplinär förman påför en person disciplinstraff eller disciplinär tillrättavisning med vetskap om att personen i fråga är oskyldig

skall för *missbruk av förmansställning* dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

För missbruk av förmansställning döms också en förman som beordrar en underordnad till arbete som inte hör till tjänstgöringen eller utbildningen.

17 §

Grovt missbruk av förmansställning

Om vid missbruk av förmansställning en underordnad åsamkas synnerligen kännbart lidande eller allvarliga risker för hälsan, och om missbruket av förmansställning även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt missbruk av förmansställning* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Övriga brott

18 §

Olämpligt uppträdande av krigsman

En krigsman som, när han eller hon inte är i tjänsteuppdrag, inom ett kasern- eller annat område i försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets bruk, på offentlig plats eller vid en offentlig tillställning uppträder uppenbart berusad eller genom att föra oljud eller genom sitt uppträdande i övrigt orsakar

störning eller väcker förargelse, skall för *olämpligt uppträdande av krigsman* dömas till disciplinstraff.

19 §

Olovlig politisk verksamhet

Om en krigsman som avses i 27 § 1 mom. 1 eller 3 punkten eller en person som tjänstgör i en militär uppgift inom gränsbevakningsväsendet ansluter sig till ett parti eller en förening som bedriver eller klart understöder partipolitisk verksamhet eller underlåter att utträda ur ett parti eller en sådan förening som avses ovan, skall han eller hon för *olovlig politisk verksamhet* dömas till disciplinstraff.

Brott under krigstid

20 §

Militärt brott under krigstid

Om ett brott som avses i 1 § 1 mom. eller 2 mom. 1 punkten eller i 9 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till disciplinstraff eller till fängelse i högst två år.

Om ett brott som avses i 5, 10, 11, 14 eller 15 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst fyra år.

Om ett brott som avses i 6 eller 12 § begås under krigstid, skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst sex år.

21 §

Brott mot stridsskyldighet

En krigsman som genom att

1) bryta mot en särskild skyldighet som ankommer på honom eller henne vid en stridshandling,

2) underlåta att fullgöra en sådan skyldighet eller

3) på något annat härmed jämförbart sätt äventyrar stridshandlingen skall, om inte någon annanstans bestäms strängare straff för gärningen, för *brott mot stridsskyldighet* dömas till fängelse i högst fyra år.

För brott mot stridsskyldighet döms också en krigsman som under krigstid, i avsikt att undgå tjänstgöring eller undvika deltagande i

en särskild stridshandling, begår ett brott som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten.

22 §

Överlöpnig

En krigsman som under krigstid har löpt över till fienden eller som utan tvingande skäl ger sig åt fienden skall, om inte krigsmannen samtidigt gör sig skyldig till grovt landsförräderi eller försök därtill, för *överlöpnig* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök är straffbart.

23 §

Farligt militärt brott

Om ett brott som avses i 20 § 2 eller 3 mom. eller i 21 § är ägnat att medföra synnerligen allvarlig fara för truppen eller dess verksamhet eller att äventyra ett särskilt viktigt objekt, skall gärningsmannen för *farligt militärt brott* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

Försök är straffbart.

24 §

Stämpling i syfte att begå farligt militärt brott

Om krigsmän sinsemellan kommer överens om att begå ett sådant farligt militärt brott som avses i 23 §, skall var och en av gärningsmännen för *stämpling i syfte att begå farligt militärt brott* dömas, initiativtagaren och ledaren till fängelse i högst fyra år samt annan delaktig till disciplinstraff eller till fängelse i högst ett år.

25 §

Rymning ur krigsfångenskap

En krigsfånge som flyr eller försöker fly skall för *rymning ur krigsfångenskap* dömas till disciplinstraff.

26 §

Främjande av krigsfånges rymning

En krigsfånge som främjar en annan krigs-

fånges rymning skall för *främjande av krigsfånges rymning* dömas till disciplinstraff.

Tillämpningsområde

27 §

Krigsmän

Med krigsman avses i detta kapitel

1) den som tjänstgör inom försvarsmakten i militär tjänst samt den som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i militära uppgifter,

2) den som fullgör sin värnplikt i vapentjänst eller vapenfri tjänst och den som fullgör tjänstgöring enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995), samt

3) en elev som vid försvarsmakten utbildas för militär tjänst.

Bestämmelserna om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet samt på dem som är i sådan tjänstgöring som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (514/1984) enligt vad som särskilt bestäms i lag.

28 §

Krigstid

Med krigstid avses i detta kapitel den tid under vilken sådant försvarstillstånd som avses i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) är i kraft. Bestämmelserna om krigstid i detta kapitel tillämpas endast inom områden där försvarstillstånd har införts enligt 3 § lagen om försvarstillstånd.

I krigstid lyder under bestämmelserna i detta kapitel utöver krigsmännen

1) de som tjänstgör inom försvarsmakten i andra tjänster än sådana som avses i 27 § och de som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänstemän i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i andra än militära uppgifter,

2) de som tjänstgör inom försvarsmakten vid militärt organiserade trupper och inrätt-

ningar på basis av en förbindelse eller annat än ett tillfälligt eller kortvarigt arbetsförhållande,

3) de som tjänstgör vid offentliga inrättningar samt vid trafik- och telekommunikationsinrättningar som underställts militärledningen, samt

4) de som i den ordning som bestäms i fråga om allmän arbetsplikt förordnats att tjänstgöra inom försvarsmakten eller vid militärt organiserade trupper och inrättningar som är underställda militärledningen.

Under bestämmelserna i detta kapitel lyder i krigstid även de som tjänstgör någon annanstans än inom försvarsmakten i uppgifter som motsvarar dem som nämns i 2 mom., enligt vad som särskilt bestäms i lag.

29 §

Tillämpningsbegränsningar

De personer som avses i 27 och 28 § omfattas, på det sätt som närmare bestäms genom förordning, av de militära straffbestämmelserna under den tid tjänstgöringen eller ett förhållande som avses i dessa bestämmelser varar.

När det med hänsyn till den tjänsteställning som en person som omfattas av detta kapitel har eller arten av hans eller hennes uppgifter anses ändamålsenligt kan det genom förordning bestämmas att de militära straffbestämmelserna eller en i förordning angiven del av dem inte skall tillämpas på honom eller henne.

En krigsfånge omfattas av bestämmelserna om krigsmän i detta kapitel, med beaktande av vad som bestäms i 25 och 26 § samt i internationella fördrag som är förpliktande för Finland.

En krigsfånge som har lyckats fly till sina egna trupper eller till ett neutralt land, men som på nytt tas till fånga får inte härefter dömas till straff för ett sådant i 25 § avsett brott som han eller hon har begått tidigare.

För ett brott, som en krigsfånge under flykt eller flyktförsök har gjort sig skyldig till enbart i syfte att underlätta sin flykt och som inte innefattar våld mot person, skall han eller hon dömas endast till disciplinstraff.

Denna lag träder i kraft den

Lag

om ändring av 2 § militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 2 § 3 mom. som följer:

2 §

Under krigstid handläggs såsom militärt rättegångsärendes dessutom åtal för en gärning som avses i 1 och 2 mom. mot en person som nämns i 45 kap. 27 § 2 eller 3 mom. strafflagen, om gärningen riktat sig

mot en annan person som lyder under de militära straffbestämmelserna, mot försvarsmakten eller mot en inrättning som avses i de nämnda momenten.

Denna lag träder i kraft den

Lag

om ändring av 50 a § värnpliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värnpliktslagen av den 15 september 1950 (452/1950) 50 a §, sådan den lyder i lag 1169/1988, som följer:

50 a §

En värnpliktig i beväringstjänst får inte förbjudas att delta i verksamhet för utvecklande av tjänstgöringsförhållandena, om del-

tagandet kan ske utan att det hindrar fullgörandet av tjänstgöringsåliggandena.

Denna lag träder i kraft den

Helsingfors den 14 april 2000